

# Державна інспекція з карантину рослин по Тернопільській області

## Західний квітковий трипс - *Frankliniella occidentalis* Perg.



Багатоїдний шкідник, пошкоджує більше 250 видів рослин з понад 65 родин. Західний квітковий трипс в широкому масштабі уражує багато польових культур, включаючи полуницю, виноград і артишок.

Його личинки та дорослі особини живляться на плодівих культурах (абрикосі, персику, сливі, нектарині тощо); овочевих (томатах, огірках, солодкому перці, горосі); квіткових (трояндах, гвоздиках, хризантемах, герберах, гладіолусах), висмоктуючи клітинний сік рослин.

Шкідник впливає на комерційне вирощування рослин різними методами, безпосередньо,

скорочуючи урожай і їх ринкову якість, або через кормову рослину пошкоджуючи її перенесенням вірусних хвороб. Деякі культури, включаючи зрізані квіти, полуниці, перець і огірки, при ураженні їх трипсами практично повністю втрачають ринкову цінність. На інших культурах, ушкодження більше проявляється завдяки зараженню вірусами.

### **Морфолого-біологічні особливості:**

Імаго дуже дрібні (0,9-1,58 мм) з дорсально-вентрально сплющеним тілом, мають колюче-сисний ротовий

апарат, дві пари прозорих крил, оторочених війками. У стані спокою крила складаються на спині вздовж тіла комахи. Самки в 1,5 рази більші за самців, видовжені, основний колір тіла бурштиновий - від жовто-коричневого до темно-коричневого. Самці завжди світліші, веретеноподібні з вузьким черевцем. Основні щетинки на тілі завжди темно-коричневі. Взагалі колір комахи досить мінливий, залежно від пори і умов року він варіює від жовтого до коричневого. В холодну дощову погоду переважають темні форми, а в теплу, суху - бліді.

Зимує доросла комаха (імаго) в ґрунті або в прикореневій розетці багаторічних культур чи бур'янів при плюсовій температурі, а при нижчій 0°C гине. Реактивація трипсів починається при температурі, вищій за + 7,9°C. Імаго трипса виходять із ґрунту й оселяються на нижній поверхні листків. Самки у перші 24 години малорухомі, повільно мігрують з ґрунту на рослину, де живляться і після парування відкладають яйця у надрізи листка чи пелюсток квіток (поодинокі). В махрових квітах (гербери, хризантеми) яйця самка може відкладати між пелюстками на квітколоже.

**Ознаки зараження** трипсом широко коливаються, в залежності від рослин, які він атакує. На трояндах чи герберах з червоними квітами, або на темних квітах сентполій ураження проявляються як білий наліт. Значне ушкодження





призводить до деформації зародків, якщо зараження відбувається перед початком цвітіння. У перцю і огірків, що були атаковані, на початку розвитку зав'язі, спостерігаються серйозні порушення під час дозрівання. На листі утворюється сріблястий наліт, листок деформується, в місцях живлення утворюються плями та шрами. Яйця відкладені в тканини пелюсток спричиняють ефект гусячої шкіри на квітах типу орхідей, а яйцекладка на чутливих плодах типу винограду призводить до розтріскування шкірки плоду і наступного його

ураження грибами.

Заходи, що проводяться, дозволяють стримувати зростання чисельності шкідника у вогнищі, але повністю ліквідувати вогнище не вдається.

**Розповсюджується** трипс у всіх стадіях розвитку при перевезенні заселених імаго, яйцями чи личинками квітів, овочів та інших пошкоджуваних рослин або в ґрунті вазонних культур, торфі. Таким пасивним способом трипс долає значні відстані між континентами і країнами. Розповсюдження шкідника можливе також з пакувальним матеріалом плодоовочевої та квіткової продукції (ящики, коробки, картон, папір, тирса), на транспортних засобах (літаки, потяги, автотранспорт).

На невеликі відстані імаго трипса може переноситись з одягом, взуттям робітників, які працюють в теплицях, або при збиранні, пакуванні і реалізації зараженої продукції. Зі зрізаною або горщиковою продукцією, потрапляючи в кімнатні умови здатний переходити на інші кімнатні рослини. Крім того, імаго трипса здатні робити невеликі перельоти чи розноситись вітром

Дорослі комахи та личинки західного квіткового трипсу легко переносяться вітром, а також на одязі та у волоссі персоналу теплиць. В інші країни трипс переноситься зі зрізаними квітами, розсадою та іншим садивним матеріалом.

Потрапивши разом з квітами до помешкань і офісів, західний квітковий трипс може оселитися на кімнатних рослинах, розмножитися і розповсюдитись.

Тому необхідно здійснювати постійний карантинний контроль приватних і державних тепличних господарств, куди завозиться імпортна розсада овочів, квітів та інший садивний матеріал. З карантинних заходів головним є фітосанітарний контроль імпортного зрізу квітів та горщикових культур, як основних розповсюджувачів шкідника.

### **Фітосанітарні заходи:**

В зв'язку з тим, що *F. Occidentalis* веде прихований спосіб життя і його складно виявити при



огляді вантажів рослинного походження, єдиним надійним заходом, який не допускає завезення шкідника в країну є обстеження впродовж вегетаційного періоду місць вирощування рослин, які повинні бути вільними від шкідника.

**У разі виявлення просимо звернутися в Державну інспекцію з карантину рослин по Тернопільській області за адресою: м. Тернопіль, вул. Лук'яновича 3а, тел. (0352)-22-36-27.**